

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Maj-juni 2023
Institution	Kolding HF og VUC
Uddannelse	Hfe
Fag og niveau	Dansk som andetsprog A
Lærer(e)	Anne Thisted
Hold	DsaA

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Tendenser i litteratur
Titel 2	Fra middelalder til romantik
Titel 3	Argumentation og retorik
Titel 4	Journalistikkens virkemidler
Titel 5	Det moderne gennembrud
Titel 6	Noget på hjerte
Titel 7	Eksamensrettet skriftligt forløb

Titel 1	Tendenser i litteratur
Indhold	<ul style="list-style-type: none"> • Lotte Kirkeby: ”Relæ”, 2016 • Thomas Korsgaard: ”Lasagne” i <i>Tyverier</i>, 2019 • Thomas Korsgaard: <i>Hvis der skulle komme et menneske forbi</i>, 2017. (værk) + anmeldelse af romanen: https://litteratursiden.dk/boeger/hvis-der-skulle-komme-et-menneske-forbi • Ida Jessen: ”Ude på vandet”, 1997. • August Strindberg: ”Den stærkeste”, 1888. • Haidar Ansari: <i>INSTITUTIONALISERET</i>, 2022 (værk) • Marjaneh Bakhtiari: ”Kald det, hvad fanden du vil”, 2005 (uddrag af roman”). • Hassan Preisler: Uddrag af <i>Brun mands byrde</i>, 2013 <p>Teori i kompendiet for forløbet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analyse og fortolkning som metode • Fortælleforhold • Personbeskrivelse • Wolfgang Isters teori om tomme pladser • Sproghandlinger i litteraturen - samtaleanalyse
Omfang	Ca. 450 sider
Særlige fokuspunkter	<p>Centrale begreber:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fortælletyper (1.personsfortæller, 3.personsfortæller) • 3.personsfortæller (observerende, alvidende, personbunden) • Synsvinkel (indre, ydre, kombineret) • Direkte, indirekte eller dækket tanke/tale • Direkte og indirekte person- og miljøbeskrivelse • Minimalisme (less is more, indirekte fortællestil, show it, don't tell it) • Sproghandlingsanalyse: De 4 typer sproghandlinger, samarbejde, direkte- og indirekte sproghandlinger og undertekst. • Tomme pladser (--> suspense + interaktion mellem tekst og læser)

	<ul style="list-style-type: none"> • Den klassiske novelle (enstrengt handling, tredeling, central begivenhed, begrænset persongalleri) • Den moderne novelle (enstrengt handling, in medias res, åben slutning, begrænset persongalleri) <p><u>Generelt:</u> Fx ordforrådstilegnelse Chunks/faste vendinger</p>
Væsentligste arbejdsformer	Dialogisk klasseundervisning, højtlesning, gruppe- og pararbejde, individuelt arbejde, læreroplæg.

Titel 2	Fra middelalder til romantik
Indhold	<p>Middelalder og eventyrrelaterede tekster:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ebbe Skammelsøn (folkevise) ○ "Askepot" (folkeeventyr) ○ "Kong Lindorm" (folkeeventyr) ○ H.C. Andersen: "Den standhaftige tinsoldat" (1838) ○ Karen Blixen: "Ringene" (1958) <p><u>Oplysningstid:</u> Spillefilm: "En kongelig affære" (værk)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ludvig Holberg: Epistel 91.

	<p><u>Romantikken:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Romantikken og romantismen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Adam Oehlenschläger: ”Guldhornene”, 1803 ○ N.F.S. Grundtvig: ”Modersmaalet”, 1837 ○ St. St. Blicher: ”Kjært est du Fødeland, sødt er dit Navn” (1814) ○ Emil Aarestrup: <i>Erotiske situationer (værk)</i> med særligt fokus på: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Paa Sneen ▪ Den uforsigtige ▪ I Theatret ▪ En Afsked ▪ Blikket <p>Teori i kompendiet for forløbet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lærerproduceret materiale om: <ul style="list-style-type: none"> ○ Middelaldersamfundet ○ Genretræk for folkeviser ○ Oplysningstiden ○ Romantismen • Afsnit fra <i>Brug litteraturhistorien</i> af Mimi Sørensen m.fl., 2014: <ul style="list-style-type: none"> ○ ”Romantikken: En kaotisk tidsalder” ○ ”Nationalromantisk harmoni” ○ ”Biedermeier: Enhedskultur og idyl”
Omfang	Ca. 200 sider
Særlige fokuspunkter	<p>Centrale begreber:</p> <p>Middelalderen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Feudalsamfund og hierarkisk verdensopfattelse • Trylleviser og ridderviser • Syrebadsteknik i folkeviser (stereotype karakter- og miljøbeskrivelser, ubestemt tid og sted, formelsprog, simpel handling, enkelt sprog, dialog mellem højst 2 personer af gangen) • Ekspansionsteknik i folkeviser (gentagelser, gentagelser med variation, detaljerede beskrivelser)

	<ul style="list-style-type: none"> • Oplysningstiden: <ul style="list-style-type: none"> ○ Fornuft og rationalisme + viden og oplysning ○ Naturvidenskabelige >< overtro / religion ○ Ytringsfrihed, demokrati, menneskerettigheder • Romantikken: <ul style="list-style-type: none"> ○ Nationalromantikken (og fædrelandssange) ○ Biedermeier (pænhed, familien, tryghed i hjemmet) • Romantismen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Det erotiske, mystiske og dæmoniske ○ Skyggesider, splittelse, ubeherskede og uforudsigelige
Væsentligste arbejdsformer	Dialogisk klasseundervisning, højtlesning, gruppe- og pararbejde, individuelt arbejde, læreroplæg.

Titel 3	Argumentation og retorik
Indhold	<p>”Det Danmark du kender”. Reklamekampagne af Socialdemokratiet: https://www.youtube.com/watch?v=3G5yIh8y9RU</p> <p>Katrine Fischer: ”Mine medstuderende er dovne, sløve og mangler respekt” i Berlingske 26. november 2019.</p> <p>Ida Rud: ”Skam fastholder tyk kliché” i Filmmagasinet Ekko 4. juli 2017.</p> <p>Kristian Villesen: ”Derfor ser jeg Paradise Hotel” i Information 13. marts 2010.</p> <p>Rabi Azad Amad: ”Yahya Hassan fortjener at blive husket i sin hjemby” i Berlingske 16. maj 2020.</p> <p>Lars Boje Mathiesen: ”Selvfølgelig skal vi ikke opkalde gader efter kriminelle” i Berlingske d. 16. maj 2020.</p> <p>Sofie V. Jensen: ”Jeg er træt af at have en dårlig dag hver dag” i Politiken 7. januar 2012.</p> <p>Præsident Zelenskys tale til Folketinget, 2022. (oversat til dansk i dansketalers.dk)</p> <p>Mette Frederikssens demonstrationstale på Rådhuspladsen efter Ruslands invasion af Ukraine, 2022 (dansketalers.dk)</p> <p>Zara Omars nytårstale i Deadline på DR 1. januar 2018.</p> <p>Dronningens nytårstale, 2022.</p> <p>Statsministerens nytårstale, 2018.</p>
Omfang	Ca. 100 sider
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Toulmins argumentationsmodel (påstand, belæg, styrkemarkør, rygdækning, gendrivelse) • Appelformer (etos, logos, patos) • Det retoriske pentagram (modtager, afsender, emne, kontekst, sprog + hensigt)

	<ul style="list-style-type: none"> • Sproglige virkemidler (retoriske spørgsmål, triade, metafor, sammenligning, farvede ord, modsætningspar, gentagelser, intertekstualitet)
Væsentligste arbejdsformer	Dialogisk klasseundervisning, højtlesning, gruppe- og pararbejde, individuelt arbejde, læreroplæg.

Titel 4	Journalistikkens virkemidler
Indhold	<p>”Rend og hop på Bakketoppen” af Mette Maj i Frederiksborg Amts Avis, 11. maj 2013.</p> <p>”Regnbue-demonstration samlede spraglet flok i Mariager” af Erik Jensen, Politiken, 15. november 2014.</p> <p>”Bruxelles bliver aldrig den samme igen” af Per Thiemann, Politiken, 24. november 2015.</p> <p>”Den arrogante bølge” af Øjvind Hesselager, Information, 29. december 2004.</p> <p>”Branden” af Herman Bang i Nationaltidende, 4. oktober 1884</p> <p>”Fattigliv” af Herman Bang i Nationaltidende, 19. december, 1880.</p> <p>”Tobaksarbejderskerne” af Martin Andersen Nexø, Politiken 1903.</p> <p>TV-reportage fra Ukraine: https://www.dr.dk/drtv/se/21-soendag_-_massiv-oprustning-af-forsvaret_302469</p> <p>Lydvandring om prominente/betydningsfulde kvinder i Kolding: https://www.kvinderuten.dk/</p> <p>Teori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lærerproduceret materiale om: <ul style="list-style-type: none"> ○ Avistyper og modtagergrupper ○ Layout, vinkling og kilder ○ Genrer (informationsgenrerne, fortællende journalistik og opinionsgenrerne) og komposition • Afsnit fra <i>NEWS</i> af Henrik Poulsen, Gyldendal, 2015: ”Fra særheder til nærheder” (s. 83) <p>”De fem nyhedskriterier” (s. 84)</p>

Omfang	Ca. 100 sider
Særlige fokuspunkter	Reportagens hensigt og genretræk, nyhedskriterier, vinkling og modtagergrupper. Fakta- og fiktionskoder Stilistiske virkemidler
Væsentligste arbejdsformer	Individuelt arbejde med skriftligt og mundtligt feedback. Læreroplæg med mulighed for at stille spørgsmål. Produktion af egen reportage + analyserende artikel om reportagers brug af stilistiske virkemidler.

Titel 5	Det moderne gennembrud
Indhold	<p>August Strindberg: Uddrag af dramaet "Den stærkeste" (1888). Herman Bang: "Den sidste balkjole" Herman Bang: "Fattigliv", 1880 Amalie Skram: Uddrag af <i>Constance Ring</i> Amalie Skram: kap. 1 <i>Forraadt</i> Martin Andersen Nexø: "Lønningsdag" (1900) Johannes V. Jensen: "Bitte-Selgen" (1910) Henrik Pontoppidan: <i>Isbjørnen</i> (1887) (værk)</p> <p><u>Teori – lærerproduceret:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Det moderne gennembrud som periode • Herman Bang og impressionismen • Kvinderollen og Amalie Skram <p><u>Anden teori:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • "Det folkelige gennembrud" i <i>Litteraturens linjer</i>, s. 76-84.

Omfang	Ca. 300 sider
Særlige fokuspunkter	<p>Centrale begreber:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kendetegn ved Det moderne gennembrud (kritik af køn, klasse og kirke, urbanisering, industrialisering, sekularisering, demokratisering) • At sætte problemer under debat i litteraturen • Sædelighedsfejden (debat om kønsroller og undertrykkelsen/frigørelsen af kvinder, tre grupper: de traditionelle, de konservative, de moderne) • Realisme og impressionismen • Kendetegn ved Det folkelige gennembrud (at give provinsen og de fattige en stemme, dialekter, ”fra folket til folket”)
Væsentligste arbejdsformer	Dialogisk klasseundervisning, højtlesning, gruppe- og pararbejde, individuelt arbejde, læreroplæg.

Titel 6	Noget på hjerte
Indhold	<ul style="list-style-type: none"> • Tryg: ”Giv din tryghed videre”: https://www.youtube.com/watch?v=K05pHAqwk2U • Klaus Rifbjerg: ”Livet i badeværelset” (1960) • Naja Marie Aidt: Uddrag af ”Har døden taget noget fra dig så giv det tilbage” (2017) • Martin A. Hansen: ”Agerhønen” (1947) • Peter Seeberg: ”Støvsuger” (1997) • Hanne Vibeke Holst: ”Brev til en gangstarapper” i Politiken d. 13. november 2004. • Tom Kristensen: ”Det blomstrende slagsmål” (1920) • Transskriberet samtale mellem to kvinder • Hjemvendt: Dokumentarfilm af Marianne Hougen-Moraga (2011) (værk) https://filmcentralen.dk/gymnasiet/film/hjemvendt

Omfang	Ca. 70 sider
Særlige fokuspunkter	Opsamlende og repeterende forløb, hvor der vendes tilbage til tidligere læst teori, begreber og tekster.
Væsentligste arbejdsformer	Dialogisk klasseundervisning, højtlesning, gruppe- og pararbejde, individuelt arbejde, læreroplæg.

Titel 7	Eksamensrettet skriftligt forløb
Indhold	<p>Lærerproduceret materiale om de to skriftlige genrer (Skriveskabeloner)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analyserende artikel: ”Relæ” af Lotte Kirkeby, 2016 • Debatterende artikel: ”Hjertelig velkommen”, Hans Bjerregård, Ekstra Bladet, 29. september 2009. • Analyserende artikel: ”Har døden taget noget fra dig, så giv det tilbage” (uddrag), Naja Marie Aidt, 2016. • Debatterende artikel: Rabih Ahzad-Ahmad: ”Yahya Hassan fortjener at blive husket i sin hjemby”, Berlingske, 16. maj 2020. • Debatterende artikel: Lars Boje-Mathiesen: ”Selvfølgelig skal vi ikke opkalde gader efter kriminelle”, Berlingske, 16. maj 2020. • Analyserende artikel: ”Trængsel på vejene” • Analyserende artikel: ”Det nationale pantspil” • Terminsprøve: Eksamenssæt fra august 2022. • Boganmeldelse af <i>Hvis der skulle komme et menneske forbi</i> (2017) af Thomas Korsgaard.

	<ul style="list-style-type: none"> • Analyserende artikel: ”Regnbuedemonstrations samlede spraglet flok i Mariager” (reportagegenren) • Analyserende artikel: ”Tobaksarbejderskerne”
Omfang	Ca. 50 sider
Særlige fokuspunkter	<p>Citatteknik/PEE-modellen ”Tragtmodellen”: Hvordan man laver en god indledning Afsnit og overgange mellem afsnit Chunks Faste vendinger og ordsprog Grammatik Ordforrådstilegnelse</p>
Væsentligste arbejdsformer	Individuelt arbejde med skriftligt og mundtligt feedback. Læreroplæg med mulighed for at stille spørgsmål.